

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

ศศิธร นระว้าง¹, สุพัฒน์ อาสนะ²

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น จำนวน 198 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 12-16 กันยายน 2559 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด และสถิติเชิงอนุมานได้แก่การทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square test)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 81.82 มีอายุเฉลี่ย 20 ปี (S.D.= 2.73) มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 76.77 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 39.39 มีรายรับเฉลี่ยต่อเดือน 7,446.97 บาท (S.D.= 3,662.50) ค่าที่พักเฉลี่ยต่อเดือน 1,753.28 บาท (S.D.= 1,292.76) ค่าโทรศัพท์เฉลี่ยต่อเดือน 242.86 บาท (S.D.= 229.47) ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในวิทยาลัย ร้อยละ 97.98 อุปกรณ์ที่เข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ คือโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 97.98 โน้ตบุ๊ก ร้อยละ 85.35 เครื่องพีซี ตั้งโต๊ะ ร้อยละ 15.66 ใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน ร้อยละ 96.46 ระยะเวลาที่ใช้เฉลี่ยต่อครั้ง 3.11 ชั่วโมง (S.D. = 2.90) ช่วงเวลาที่เข้าใช้ คือก่อนเข้านอน ร้อยละ 94.95 และช่วงพักรับประทานอาหาร ร้อยละ 72.25 มีประสบการณ์การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ 6.89 ปี (S.D. = 2.61) กิจกรรมที่ใช้ คือเพื่อการสนทนาและการติดต่อสื่อสาร ร้อยละ 95.45 การรับข้อมูลข่าวสารและความรู้ ร้อยละ 93.94 เพื่อความบันเทิง ร้อยละ 92.42 และเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ใช้มากที่สุด คือ Facebook ร้อยละ 98.99 ไลน์ (Line) ร้อยละ 94.95 และยูทูป ร้อยละ 85.86 ในส่วนของพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 77.78 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ เพศ (p-value <0.001), อายุ (p-value <0.001), ชั้นปี (p-value = 0.001) และค่าที่พัก (p-value = 0.016)

คำสำคัญ : พฤติกรรม นักศึกษา การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

¹ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, E-mail: fernsasi71@gmail.com

² วิทยากรชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น

Corresponding author: สุพัฒน์ อาสนะ, E-mail: su_assana@yahoo.com

Factors Associated with Online Social Networking Behavior of Students in Sirindhorn College of Public Health Khon Khaen

Sasithorn Narawang¹, Supat Assana²

Abstract

This cross-sectional study aimed to explore using online social networking behavior and factors associated with using online social networking behavioral of students in Sirindhorn College of Public Health Khon Khaen. Participants were 198 students and selected by a multistage random sampling. Data were collected by using structured interview questionnaire between 12-16 September 2016 and analyzed by descriptive statistics, including frequency, percentage, standard deviation, maximum and minimum, and also Chi-Square test.

The results showed that 81.82 % of the participants were females, had the average age of 20 ± 2.73 years, had their domicile in the North East (76.77%), studied in year 1 (39.39%), had the average revenue of $7,446.97 \pm 3,662.50$ baht per month, expensed their money for monthly dormitory about 1,753.28 (S.D. = 1,292) baht and for mobile phone bill about 242.86 (S.D. = 229) baht per month. Most of them used the college's internet (97.98%) via their mobile phone (97.98%), computer notebook (85.35%) and desktop computer (15.66%). In terms of the duration of the internet time used, they used every day (96.46%) in average time of 3.11 ± 2.90 hours per day, used before sleeping (94.95%) and also during dining break (72.25%). They had their experiences in using social networks for 6.89 \pm 2.61 years. Most of them used social networks for chatting and communication (95.45%), for searching information and knowledge (93.94%), and for entertainment (92.42%). They used social networks in terms of Facebook (98.99 %), Line (94.95%) and YouTube (85.86%). Regarding using online social networking behavior of students, it had moderate level (77.78%). Factors associated with using online social networking behavior were gender (p-value < 0.001), age (p-value < 0.001), year of study (p-value = 0.001) and money expenditure for dormitory (p-value = 0.016).

Key Word: Behavior, student, Online social networking

¹ Bachelor of Public Health (Community of Public Health), Sirindhorn College of Public Health, Khon kaen, E-mail: fernsasi71@gmail.com

² Lecturer, senior professional level, Sirindhron College of Public Health, Khon Kaen Province

Corresponding author: Supat Assana, E-mail: su_assana@yahoo.com

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้เข้ามามีความสำคัญและมีอิทธิพลในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากยิ่งขึ้น เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในด้านการศึกษา การทำงาน การติดต่อสื่อสาร ความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ จึงส่งผลให้ทุกกลุ่มวัยมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงมีการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นมากมาย เพื่อตอบสนองต่อการใช้บริการในรูปแบบต่างๆ เช่นเว็บไซต์ในรูปแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Networking) ที่มีการใช้งานกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มนักศึกษา จะมีการเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา และนิยมสื่อสารกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์¹ ผลการวิจัยของเซอร์รี ทักเกิล จากสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (เอ็มไอที) ระบุว่า ความสัมพันธ์บนโลกออนไลน์นั้น อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในโลกแห่งความเป็นจริง โดยอาจทำให้มีความรู้สึกเพิกเฉยต่อบุคคลอื่นหรือเรื่องใดๆ ก็ตามที่รู้สึกเบื่อ จนสร้างกำแพงขึ้นมาในการสนทนาจริงขณะเดียวกัน การแชทออนไลน์ ยังมีเวลาคิด ที่จะพิมพ์ตอบได้นานกว่าการสนทนาต่อหน้า ซึ่งอาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารในชีวิตจริงตามมา และในไม่ช้าก็อาจทำให้ถึงกับลืมนิสัยที่จะจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมแห่งความเป็นจริงไป นอกจากนี้ยังมีรายงานผลการวิจัย

ที่พบว่าคนที่ชอบสนทนาออนไลน์อย่างไม่รู้สึกลึกเพื่อนายนั้น จะไม่สามารถสื่อสารได้เหมือนอย่างที่ใจคิดในโลกแห่งความเป็นจริง จนอาจทำให้บางคนต้องเรียนรู้วิธีที่จะคุยกันต่อหน้าแบบปกติอีกครั้ง²

ลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในปัจจุบัน เริ่มใช้สื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านความรุนแรง ซึ่งจะก่อให้เกิดการดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่ที่มีแนวโน้มหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว และให้ความสนใจเฉพาะกับบุคคลอื่นที่อยู่ในสังคมออนไลน์มากกว่า ส่งผลให้เกิดช่องว่างความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรักและความผูกพันลดน้อยลง^{3,4} แต่ในขณะเดียวกันการใช้บริการผ่านเว็บไซต์ต่างๆ และผ่านเครือข่ายทางสังคมออนไลน์จะช่วยตอบสนองต่อความต้องการด้านความเพลิดเพลิน และความสนุกสนานจากเกมต่างๆ รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสื่อสารกับกลุ่มคนที่รู้จัก มีการแสดงออกได้อย่างเสรีไร้ขีดจำกัด การแสดงฐานะตัวตนที่แท้จริง รวมถึงช่วยส่งเสริมและพัฒนาด้านความรู้และระบบการศึกษาจากการสืบค้นและใช้ข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์⁵ การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนดาบสองคม ที่มีทั้งผลดีและผลเสียต่อผู้ที่เข้าใช้บริการ โดยมีอิทธิพลทางด้านสังคมที่ช่วยส่งเสริมให้คนส่วนใหญ่ต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคมออนไลน์ ส่งผลให้มีการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล การแสดงออกตัวตนด้านต่างๆ ซึ่ง

ข้อมูลส่วนบุคคลอาจมีการถูกละเมิดความเป็นส่วนตัว ส่วนตัว มีการโจรกรรมข้อมูลหรือรูปภาพ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่ปราศจากการกลั่นกรองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อตนเอง บุคคลที่ถูกอ้างถึงหรือมีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเสียหาย ดังนั้นในฐานะผู้บริโภคจะต้องมีการแบ่งปันเรื่องราวที่เป็นจริงหรือเท็จออกมาให้ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งผู้ให้บริการต่างทราบดีว่าการที่เข้าไปใช้ในเครือข่ายสังคมออนไลน์แล้วย่อมมีผลกระทบอย่างไร ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการที่ใช้บริการไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้อมูลส่วนตัว การแสดงออก การนำเสนอสินค้าข้อมูลด้านการบริการ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลสามารถพิจารณาเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารได้ทั้งที่เป็นข้อมูลที่เป็นจริงและข้อมูลที่เป็นเท็จ ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นต่อผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จะสามารถรับรู้ได้ 6,7,8,9

ดังนั้น กลุ่มนักศึกษาที่เป็นวัยรุ่น และ เป็นกลุ่มที่นิยมใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์กัน อย่างแพร่หลายในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในด้านการติดต่อสื่อสาร การศึกษา นันทนาการ และข้อมูลข่าวสารด้านอื่นๆ หากมีการใช้ข้อมูลอย่างถูกต้องก็จะส่งผลกระทบในเชิงบวก หากใช้ไม่ถูกต้องหรือถูกละเมิดสิทธิ์ก็จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งนักศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เมื่อสำเร็จการศึกษาจะเป็นบุคลากรด้านสุขภาพ และเป็นผู้นำด้านสุขภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการสำรวจสถานการณ์ และ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้

เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลและนำไปวางแผนพัฒนาให้นักศึกษา มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ อย่างถูกต้อง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2559 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาเทคนิคเภสัชกรรม หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข และหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Across-sectional study) กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2559 คำนวณขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างโดยใช้สูตรประมาณค่าสัดส่วน กรณีทราบขนาดของประชากร¹⁰ ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 198 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

สถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่การทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square test) กรณีที่ข้อมูลไม่เป็นไปตามข้อตกลง (Assumption) ตามทฤษฎี จะใช้สถิติ Fisher's exact test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัด

ขอนแก่น และผู้ศึกษาได้ชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างด้วยการแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือในการศึกษา แจ้งให้ทราบถึงสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษาแก่ผู้สูงอายุ โดยสามารถออกจากการศึกษาได้ในระหว่างดำเนินการโดยไม่เกิดผลเสียหายใดๆ ข้อมูลทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับและการนำข้อมูลไปอภิปราย หรือพิมพ์เผยแพร่ จะนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวม และนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการเท่านั้น

ผลการวิจัย (Result)

คุณลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 81.82 มีอายุเฉลี่ย 20.27 ปี (S.D. = 2.73) มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 76.77 ศึกษาในหลักสูตร สบ.ทันตสาธารณสุข มากที่สุดร้อยละ 40.91 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 39.39 มีรายรับเฉลี่ยต่อเดือน 7,446.97 บาท (S.D. = 3,622.50) จ่ายค่าที่พักเฉลี่ย 1,753.28 บาท (S.D. 1,292) และจ่ายค่าโทรศัพท์เฉลี่ยต่อเดือน 242.86 บาท (S.D.229.47) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล (n= 198)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	162	81.82
ชาย	36	18.18
อายุ (ปี)		
Mean = 20.27 ± 2.73, Median = 20, Min 17, Max = 40		
ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	22	11.11
ภาคกลาง	24	12.12
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	152	76.77
หลักสูตร		
ปวส.ปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์	25	12.63
ปวส.เทคนิคเภสัชกรรม	30	15.15
สب.สาธารณสุขชุมชน	62	31.31
สบ.ทันตสาธารณสุข	81	40.91
ชั้นปีการวิจัย		
ชั้นปีที่ 1	78	39.39
ชั้นปีที่ 2	46	23.23
ชั้นปีที่ 3	37	18.69
ชั้นปีที่ 4	37	18.69
รายรับเฉลี่ยต่อเดือน(บาท)		
Mean=7,446.97 ± 3,622.50, Median = 6,200, Min=1,500,Max=24,000		
ค่าที่พัก(บาท)		
Mean=1,753.28±1,292.76, Median = 1,500, Min =500, Max = 6,000		
ค่าโทรศัพท์รายเดือน/ต่อเดือน(บาท)		
Mean = 242.86±229.47,Median = 200, Min =199, Max = 1,500		

การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

สถานที่ที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือในวิทยาลัย ร้อยละ 97.98 รองลงมาคือหอพัก ร้อยละ 67.68 และที่บ้าน ร้อยละ 43.94 อุปกรณ์ที่เข้าใช้งานคือโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 97.98 รองลงมาคือโน้ตบุ๊ก ร้อยละ 85.35 และเครื่องพีซี ตั้งโต๊ะ ร้อยละ 15.66 มีการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ทุกวัน ร้อยละ 96.46 มีระยะเวลาการเข้าใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อครั้งเฉลี่ย 3.11 ชั่วโมง(S.D.=2.90) ช่วงเวลาที่เข้าใช้มากที่สุดคือ เวลา 16:00 - 19:00 น. ร้อยละ 40.91 รองลงมาคือ 19.01-24.00 น. ร้อยละ 32.32

ช่วงระหว่างวันที่ใช้มากที่สุด คือช่วงก่อนเข้านอน ร้อยละ 94.95 และช่วงเวลารับประทานอาหาร ร้อยละ 75.25 มีประสบการณ์การใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เฉลี่ย 6.89 ปี (S.D.=2.61) เหตุผลของการใช้บริการของเครือข่ายสังคมออนไลน์ คือเพื่อการสนทนาและการติดต่อสื่อสารเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ ร้อยละ 95.45 เพื่อการรับข้อมูลข่าวสารและความรู้คิด ร้อยละ 93.94 เพื่อความบันเทิง ร้อยละ 92.42 เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เข้าใช้งานมากที่สุด คือ Facebook ร้อยละ 98.99 และ LINE ร้อยละ 94.95 และ Youtube ร้อยละ 85.86 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา (n= 198)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่องทางการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์		
1.1 สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ต		
วิทยาลัย/สถานศึกษา	194	97.98
หอพัก	134	67.68
ที่บ้าน	87	43.94
ร้านอินเทอร์เน็ต	24	12.12
1.2 อุปกรณ์ที่เข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์		
โทรศัพท์มือถือ	194	97.98
โน้ตบุ๊ก,	169	85.35
เครื่องพีซี ตั้งโต๊ะ	31	15.66
ไอแพด	30	15.15
เน็ตบุ๊ก	25	12.63

ตารางที่ 2 การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา (n= 198) (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
2. ความถี่ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์		
2.1 การเข้าใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์บ่อยเพียงใด		
ทุกวัน	191	96.46
ทุก 2-3 วัน	5	2.53
ทุกๆ 1 สัปดาห์	2	1.01
2.2 ระยะเวลาที่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อครั้ง(ชั่วโมง)		
< 1 ชั่วโมง	58	29.29
1- 3 ชั่วโมง	2	1.01
3 - 6 ชั่วโมง	118	59.60
> 6 ชั่วโมง	20	10.10
Mean = 3.11 ± 2.90 , Median = 2 , min = 0.25, Max = 19		
3. ช่วงเวลาที่เข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์		
3.1 ช่วงเวลาที่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ระหว่างวัน		
ช่วงเวลาก่อนเข้านอน	188	94.95
ช่วงพักทานรับประทานอาหาร	149	75.25
ช่วงเวลาเข้าห้องน้ำ	69	34.85
ช่วงเวลาเรียนหนังสือ	66	33.33
ช่วงเวลาบนท้องถนน	20	10.10
3.2 ช่วงเวลาที่เข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (นาฬิกา)		
ช่วงเช้า 05.00–11.00 น.	20	10.10
ช่วงกลางวัน 11.01–16.00 น.	27	13.64
ช่วงเย็น 16.01–19.00 น.	81	40.91
ช่วงกลางคืน 19.01–24.00 น.	64	32.32
ช่วงหลัง 24.00 น.	6	3.03
Mean = 16.78 ± 4.93, Median = 18 , Min = 1 , Max = 24		

ตารางที่ 2 การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา (n= 198) (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. ระยะเวลาที่เริ่มใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์		
4.1 ประสบการณ์การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ปี)		
≤ 2	1	0.51
2-4	29	14.65
4-6	66	33.33
≥ 6	102	51.52
Mean = 6.89 ± 2.61, Median = 6.2, Min = 2 , Max = 15		
5. กิจกรรมที่ทำผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์		
5.1 เหตุผลที่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์		
เพื่อสนทนา ติดต่อสื่อสาร เชื่อมความสัมพันธ์	189	95.45
เพื่อรับข้อมูลข่าวสาร และความรู้	186	93.94
เพื่อความบันเทิง	183	92.42
เพื่อแบ่งปันข้อมูล แชรรูปภาพ	157	79.29
เพื่อใช้เล่นเกมส์	109	55.05
เพื่อเลือกซื้อสินค้าออนไลน์	100	50.51
6. เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เข้าใช้บริการ		
6.1 เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่นักศึกษามีบัญชีผู้ใช้งาน		
Facebook	196	98.99
LINE	188	94.95
Youtube	170	85.86
Instagram	160	80.81
Google+	148	74.75
Twitter	105	53.03
Skype	27	13.64
WhatsApp	17	8.59
Tango	17	8.59

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ รายด้านและภาพรวม

ภาพรวม พฤติกรรมความต้องการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 77.78 รายด้าน พบว่าด้านความต้องการทางเพศ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 66.67 ด้านอื่นๆ ส่วนใหญ่อยู่

ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย ด้านความต้องการความสำเร็จส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.68 ด้านความต้องการการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ร้อยละ 72.22 และด้านความต้องการการแสดงตัวตน ร้อยละ 53.03 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พฤติกรรมความต้องการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยภาพรวม (n=198)

รายด้าน	ระดับพฤติกรรม		
	ระดับสูง n (%)	ระดับปานกลาง n (%)	ระดับต่ำ n (%)
1. ด้านความต้องการความสำเร็จ	33(16.67)	134(67.68)	31(15.66)
2. ด้านความต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม	9(4.55)	143(72.22)	46(23.23)
3. ด้านความต้องการแสดงตัวตน	44(22.22)	105(53.03)	49(24.75)
4. ด้านความต้องการทางเพศ	132(66.67)	48(24.24)	18(9.09)
ภาพรวม	13.13	77.78	9.09

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา คือ เพศ (p-value <0.001), อายุ

(p-value <0.001), ชั้นปีที่ศึกษา (p-value = 0.001), รายรับเฉลี่ยต่อเดือน (p-value = 0.010) และค่าที่พัก (p-value = 0.016) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (n=198)

ปัจจัย	ระดับพฤติกรรม						χ^2	p-value
	ระดับสูง n (%)	ระดับปานกลาง n (%)	ระดับต่ำ n (%)	ระดับสูง n (%)	ระดับปานกลาง n (%)	ระดับต่ำ n (%)		
เพศ								
ชาย	12	33.33	14	38.89	10	3.3	28.12 ^a	< 0.001
หญิง	120	74.07	34	20.99	8	14.7		
อายุ (ปี)								
≤ 19	70	82.35	10	11.76	5	5.88	22.00 ^b	< 0.001
20	32	65.31	13	26.53	4	8.16		
21	16	42.11	16	42.11	6	15.79		
> 21	14	53.85	9	34.62	3	11.54		
ภูมิภาคลำเนา								
เหนือ	16	72.73	5	22.73	1	4.55	3.06 ^b	0.69
กลาง	19	79.17	4	16.67	1	4.17		
ตะวันออกเฉียงเหนือ	97	63.82	39	25.66	16	10.53		
หลักสูตร								
ปวส.เทคนิคเภสัชกรรม	23	76.67	2	6.67	5	16.67	3.06 ^b	0.69
ปวส.ปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์	18	72	4	16	3	12		
การแพทย์								
สบ.สาธารณสุขชุมชน	40	64.52	18	29.03	4	6.45	3.06 ^b	0.69
สบ.ทันตสาธารณสุข	51	62.96	24	29.63	6	7.41		

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (n=198) (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับพฤติกรรม						χ^2	p-value
	ระดับสูง n (%)	ระดับปานกลาง n (%)	ระดับต่ำ n (%)	ระดับสูง n (%)	ระดับปานกลาง n (%)	ระดับต่ำ n (%)		
ชั้นปี								
ชั้นปี 1	62	79.49	13	16.67	3	3.85		
ชั้นปี 2	30	65.22	8	17.39	8	17.39	22.38 ^b	0.001
ชั้นปี 3	24	64.86	12	32.43	1	2.7		
ชั้นปี 4	16	43.24	15	40.54	6	16.22		
รายรับเฉลี่ยต่อเดือน								
< 5,000	41	75.93	10	18.52	3	5.56	8.69 ^b	0.10
5,000 - 10,000	74	63.79	33	28.45	9	7.76		
> 10,000	17	60.71	5	17.86	6	21.43		
ค่าที่พัก (บาท)								
< 1,000	71	78.02	16	17.58	4	4.4		
1,000 - 2,000	18	69.23	4	15.38	4	15.38	0.01 ^a	0.016
2,001 - 3,000	31	56.36	17	30.91	7	12.73		
> 3,000	12	46.15	11	42.31	3	11.54		
ค่าโทรศัพท์รายเดือน								
< 100	55	76.39	15	20.83	2	2.78	0.08 ^a	0.08
100 - 200	23	63.89	10	27.78	3	8.33		
> 200	54	60	23	25.56	13	14.44		

หมายเหตุ a = Chi-Square, b= Fisher's Exact Test

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ แยกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (81.82%) มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม

ออนไลน์ ทุกวัน(96.46%) ใช้เพื่อสนทนาและติดต่อสื่อสาร(95.45%) ความบันเทิง(92.42%) และใช้ผ่าน Facebook(98.99%) ไลน์ (94.95%) ซึ่งเป็นพฤติกรรมปกติของกลุ่มวัยรุ่นหญิง ที่ชอบพูดคุยเพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ กับเพื่อน แฟน และครอบครัว ผ่าน

ช่องทางต่างๆซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยอื่นๆ ที่พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร¹¹ และมีงานวิจัยที่พบว่านักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน¹² ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพศมีอิทธิพลในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือเพศหญิง ร้อยละ 74.07 มีการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการใช้ติดต่อกับแฟน/เพื่อนต่างเพศเป็นประจำถึงบ่อยครั้งมากที่สุดร้อยละ 37.38 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการสร้างสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต¹³ พบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 21-30 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษา เหตุผลในการสนทนาก็เพื่อหาเพื่อนคุย หรือเพื่อนใหม่มากที่สุด และมีการสร้างความสัมพันธ์สามขั้นตอน คือขั้นเริ่มต้นขั้นเพิ่มความใกล้ชิด และขั้นสนิทสนม หากผู้สนทนามีความสนิทสนมไว้วางใจมากเท่าไร อาจมีการพัฒนาไปสู่การสื่อสารทางโทรศัพท์และนัดพบกันได้

อายุ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย อายุเฉลี่ย 20 ปี เป็นช่วงวัยที่มีการปรับตัวเข้าสู่ผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยที่ต้องมีการปรับตัว และเรียนรู้ในทุกๆด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยอื่นๆ ที่พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์¹¹ และการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร¹⁴ พบว่าอายุมี

ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเข้าไปค้นหาข้อมูลข่าวสารสินค้าและบริการบนเครือข่ายสังคมออนไลน์(Social network) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยช่วงอายุ ≤ 19 ปี จะมีพฤติกรรมด้านความต้องการทางเพศในระดับสูงถึงร้อยละ 82.35 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 17-19 ปี จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนกลางถึงตอนปลาย ซึ่งวัยนี้เป็นวัยเจริญพันธุ์ มีความอยากรู้ อยากเห็นและอยากลอง เป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จึงทำให้มีการเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ มากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ชั้นปีที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง(39.39%) มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ต้องมีการย้ายที่พักอาศัยและสถานศึกษาใหม่ จึงส่งผลให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ทั้งหมดทั้งในด้านสถานที่ สถานศึกษา ครอบครัว และเพื่อน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของวิทยาลัย ที่ให้นักศึกษาทุกชั้นปี ต้องสร้างความรู้จักเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กันระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง โดยให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 ทุกคนต้องรายงานตัวผ่านเฟซบุ๊ค กับรุ่นพี่ทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร จึงส่งผลให้นักศึกษามีกิจกรรมเพื่อเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านช่องทางต่างๆที่เพิ่มมากขึ้น และใช้เพื่อติดต่อกับครอบครัว ญาติและเพื่อนๆ มากกว่าชั้นปีอื่นๆ สอดคล้องกับการวิจัยอื่นๆ^{12,15,16,17} ที่พบว่ากลุ่มวัยรุ่นที่เป็นนักศึกษาทุกชั้นปี จะมีการเข้า

ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ด้านการเรียน การค้นคว้าข้อมูล การติดต่อสื่อสารกับเพื่อนๆ แฟน ครอบครัว และญาติ

และค่าที่พัก ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่อยู่ต่างจังหวัดและพักอาศัยอยู่ในวิทยาลัย จึงมีการใช้อินเตอร์เน็ตฟรีของวิทยาลัย และค่าหอพักไม่แพง ส่วนชั้นปีที่ 2-4 จะพักหอพักรอบๆ วิทยาลัย ซึ่งค่าที่พักจะแปรผันตามการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้พักอาศัย ค่าที่พักที่สูงขึ้นก็จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าค่าที่พักเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา รวมถึงช่วงเวลาที่เข้าใช้มากที่สุดคือก่อนเข้านอน (94.95%) และช่วงพักรับประทานอาหาร (72.25%) ใช้เพื่อการสนทนาและติดต่อสื่อสาร (95.45%) ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับกิจวัตรประจำวันของนักศึกษาที่ช่วงกลางวันจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในวิทยาลัย และช่วงหลังเลิกเรียนจะเป็นช่วงของการพักผ่อน เพื่อทำกิจกรรมส่วนตัว จึงมีการเข้าใช้งานในช่วงนี้มากกว่าช่วงอื่นๆ และสถานที่ที่เข้าใช้ส่วนใหญ่คือที่พักอาศัย ของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารสังคมออนไลน์ ให้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการ

จัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ และทักษะที่ถูกต้องในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการศึกษา และการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. สถานศึกษาควรมีมาตรการที่เหมาะสมด้านช่วงเวลา และกิจกรรมที่เข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาอย่างเหมาะสม ในด้านการจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดกิจกรรมด้านต่างๆ เพื่อให้มีความสมดุลและเหมาะสมกับช่วงวัยของกลุ่มนักศึกษา

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

ขอขอบพระคุณ ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อ่างทอง จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์การทดสอบเครื่องมือวิจัย ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขที่รินธร จังหวัดขอนแก่น ที่ได้อนุมัติการทำวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจในการทำวิจัยจนประสบความสำเร็จ และขอบคุณนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัย ที่คอยส่งเสริมและให้กำลังใจจนงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง (Reference)

1. บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ. พฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร. วารสารร่วมพฤษ มหวิทยาลัยกรีก. 2556; 32: 1-24.
2. ไทยรัฐออนไลน์. เทรนด์ใหม่วัยรุ่นทั่วโลก อัดอโนโซเซียลฯ ตั้งแต่ยังไม่ลู่จากเตียง [อินเทอร์เน็ต]. 2556 [เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2559]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thairath.co.th/content/339373>
3. นุชรินทร์ ขวัญคำ. รูปแบบการใช้สื่อ อินเทอร์เน็ตของกลุ่มวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร: ศึกษาลักษณะทาง ประชากรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการ ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการใช้สื่อ อินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองความต้องการ รวมถึงศึกษารูปแบบการใช้สื่อของกลุ่ม วัยรุ่น . [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหา บัณฑิต สาขานิเทศศาสตรสารสนเทศ]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์; 2550.
4. เมตตา วิวัฒนานุกูล. เครือข่ายสังคม ออนไลน์กับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ในสังคมไทย. วารสารศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่. 2557; 6: 63-78.
5. จันท์จิรา ขุนวงศ์. การใช้ประโยชน์และ ความพึงพอใจเครือข่ายสังคมออนไลน์ของ นักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในจังหวัด เชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารศึกษา]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2556.
6. เกษดา จารุรัตน์. พฤติกรรมการใช้และ ทศนคติของผู้ใช้โซเซียลเน็ตเวิร์ค (SOCIAL NETWORK) กรณีศึกษา กูเกิล พลัส (GOOGLE+). บทความวิชาการ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรี ปทุม; 2557. [เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม 2559]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.spu.ac.th/commarts/files/2014/06/บทความวิชาการ1.pdf>
7. จิราภรณ์ ศรีนาค. การวิเคราะห์ประเภท รูปแบบเนื้อหาและการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ในประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการสื่อสาร ศึกษา]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2556.
8. ภาณุวัฒน์ กองราช. การศึกษาพฤติกรรมการ ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่น ในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขา การบริหารเทคโนโลยี]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2554.
9. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. วัยรุ่น : อินเทอร์เน็ต : เกมส์ออนไลน์ [อินเทอร์เน็ต]. 2555 [เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2559]. เข้าถึงได้จาก: http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_internet_teen.jsp

10. อรุณ จิรววัฒน์กุล.ชีวสถิติสำหรับงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. ขอนแก่น: ภาควิชาชีวสถิติและประชากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2547.
11. เอมิกา เหมมินทร์. พฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสถิติประยุกต์]. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; (2556).
12. อรุณรัตน์ ศรีชูศิลป์. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ . [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา]. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2554.
13. อาทิตยา เมืองยม. การสร้างสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้การสนทนา (Chat). [วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ; 2547.
14. ปณิชา นิตีพรมงคล. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. [การศึกษาค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประชาสัมพันธ์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม; 2553.
15. ศศิวิมล ชูแก้ว. การศึกษารูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์การตลาด]. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย; 2555.
16. กมลณัฐ โตจินดา. การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social Network ของนักศึกษา. [วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์]. เชียงใหม่ :มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2556.
17. พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. ใน: การประชุมชาติใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยชาติใหญ่. สงขลา; 2558. หน้า1490-1500.